

โครงการฝึกอบรมราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า (รสป.) เพื่อจัดตั้งเครือข่ายและ การมีส่วนร่วมในการป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่า

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๗

๑. หลักการและเหตุผล

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้ทรงมีพระราชดำรัสพระราชทานแก่ราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า ณ ปาดงใหญ่ บ้านสร้างถ่อนอก ตำบลสร้างถ่อน้อย อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ ในการเสด็จพระราชทานธง “พิทักษ์ป่า เพื่อรักษาชีวิต” เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๘ ตอนความหนึ่งว่า “ข้าพเจ้าถือว่าวันนี้เป็นมิ่งมหามงคลที่ประเทศไทยได้มีประชาชนเป็นจำนวนมากที่อาสาที่จะปกป้องรักษาป่าในผืนแผ่นดิน อันที่จริงการปฏิญาณรักษาป่านี้เป็นประโยชน์แก่พวกเราทุก ๆ คนและลูกหลานของเราในอนาคต เพราะเมืองไทยไม่มีแหล่งน้ำจืดที่ไหลเลยนอกจากป่า ป่าเป็นแหล่งน้ำจืดป่าเป็นที่เก็บขังบริสุทธิ์สำหรับพวกเรา ได้ทำมาหากิน ได้บริโภคเพื่อว่าผืนดินของเราจะได้เป็นผืนดินที่เป็นประโยชน์ให้ชีวิตของพวกเราอย่างแท้จริงที่เราเป็นนักเกษตรกรรม กลีกรรรม ถ้าขาดต้นไม้ขาดป่าเราก็คขาดความชุ่มชื้น ความชุ่มชื้นนี้หมายถึงฟ้าฝนที่ตกต้องตามฤดูกาล ต้นไม้นี้เป็นของมีประโยชน์มากเขาจะระเหยความชุ่มชื้นขึ้นไปบนท้องฟ้าไปผสมกับส่วนประกอบในท้องฟ้า ทำให้มีฝนฟ้าตกต้องตามฤดูกาลและเมื่อฝนฟ้าตกลงมาเขาก็จะเก็บน้ำไว้ที่ตัวต้นไม้และก็ในราก ทำให้เกิดน้ำใต้ดินที่สมบูรณ์อย่างที่เวลาเราขุดน้ำที่ผืนดินเราก็จะได้น้ำอย่างสมบูรณ์ แม้ว่าฝนจะแล้งไปชั่วระยะหนึ่ง เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าถือว่าเป็นนิมิตหมายที่ดีที่คนไทยตื่นตัวรู้จักว่าน้ำเป็นส่วนสำคัญในโลก อันที่จริงแล้วนักวิชาการทั่วโลกพูดว่า น้ำนี้เป็นของจำกัดในโลกนี้ไม่ว่าประเทศใดทั้งนั้นและต้นไม้เองเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผืนดินชุ่มชื้นและก็เป็นปัจจัยที่ทำให้ฟ้าฝนตกเตี๋ยวันนี้ท่านทั้งหลายคงจะได้ยินผู้แก่ผู้เฒ่าจะพูดว่าสมัยนี้ฝนฟ้าไม่ตกตามฤดูกาลทำให้การเพาะปลูกลำบากประเทศไทยเรามีชื่อเสียงมานานในฐานะที่เป็นประเทศที่สามารถผลิตพืชพันธุ์ ธัญญาหารเลี้ยงตนเอง เรามีข้าวบริโภค เรามีอาหารต่าง ๆ เลี้ยงตัวเอง ซึ่งข้าพเจ้าอยากให้ท่านทั้งหลายทราบความสำเร็จอันนี้ไม่ใช่ของง่าย เตี๋ยวันนี้ทั่วโลกหลายประเทศ หยุดการเป็นประเทศที่ผลิตอาหารเลี้ยงตัวเอง ต้องสั่งซื้อ ต้องนำมาจากประเทศต่าง ๆ ซึ่งทำให้การตัดสินใจในประเทศนั้น ๆ ไม่เป็นอิสระภาพเท่าที่ควร เพราะฉะนั้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ถือว่าวันนี้เป็นวันที่นิมิตดี ท่านทั้งหลายราษฎรของประเทศไทยลุกขึ้นมา ร่วมกันรักษาทรัพยากรที่หายากที่สุดในโลกและไม่มีวันที่จะเพิ่มขึ้นมาในโลกนี้ คือ “น้ำ” น้ำที่เป็นสายธารแห่งชีวิต น้ำที่เป็นผู้ชุบชีวิตเราตั้งแต่ก่อนเราเกิดเวลาที่เราอยู่ในท้องแม่เราต้องลอยอยู่ในน้ำ เพื่อป้องกันการกระทบกระเทือนที่จะเกิดมีแก่ชีวิตของพวกเราที่ยังเป็นเด็กเล็ก ๆ อยู่ เพราะฉะนั้นในการที่ท่านมีความปรารถนาดีที่จะพิทักษ์ทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของชีวิตมนุษย์ ข้าพเจ้าขออวยพรให้ท่านทั้งหลายประสบความสำเร็จสมดังประสงค์ทุกประการ ซึ่งความสำคัญของท่านหมายถึงความสำคัญของประเทศไทยและคนไทยในอนาคตนั่นเอง

ซึ่งบัดนี้...

ซึ่งบัดนี้คนทั้งหลายไม่ทราบที่เราตัดป่า เราทำลายแหล่งชีวิตของเรา ข้าพเจ้าจึงเลือกคำว่า “พิทักษ์ป่า เพื่อรักษาชีวิต”

สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ ที่ ๑๓ สาขาฉะเชิงเทรา จึงได้ดำเนินการจัดทำโครงการฝึกอบรมอาสาสมัครพิทักษ์ป่า เพื่อจัดตั้งเครือข่ายและการมีส่วนร่วมในการป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่า และเพื่อสนองแนวพระราชดำริส สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่ทรงให้ความสนพระทัยเป็นอย่างยิ่ง และทรงมีพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้อันเชิญพระนามาภิไธย สก. ประดับบนผ้าผูกคอ “พิทักษ์ป่า เพื่อรักษาชีวิต” ที่จะมอบให้ราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า (รสทป.) หลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรม เพื่อเป็นศูนย์รวมจิตใจเป็นสิริมงคลและเป็นเครื่องยึดมั่นในอุดมการณ์ที่จะกระทำ ความดี สร้างความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ในการที่จะพิทักษ์รักษาดูแลฟื้นฟูป่าไม้ให้เป็นสมบัติของแผ่นดินสืบไป

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อถ่ายทอดพระราชปณิธานและความห่วงใยในพสกนิกรชาวไทยทุกหมู่เหล่าของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่ทรงมีต่อทรัพยากรป่าไม้ของชาติ ให้ราษฎรในพื้นที่ที่มีความเข้าใจและรู้สึกซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณ โดยร่วมกันดูแลรักษาป่าเพื่อถวายเป็นพระราชสักการะ

๒.๒ เพื่อสร้างจิตสำนึกร่วมกันของราษฎรในพื้นที่ ตั้งแต่ระดับหมู่บ้านจนถึงระดับชุมชนใหญ่ ๆ ให้เกิดความรัก ห่วงแหน และความเป็นเจ้าของป่าด้วยกัน

๒.๓ เพื่อสร้างจิตสำนึกและอุดมการณ์ร่วมกันในการป้องกันรักษาป่าระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับราษฎรในพื้นที่ให้เป็นรูปธรรม

๒.๔ เพื่อให้ราษฎรผู้ผ่านการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจต่อทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และวิธีการอนุรักษ์ ตลอดจนจนผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อขยายผลสู่ญาติ พี่น้อง ในครอบครัว และชุมชนต่อไป

๒.๕ เพื่อจัดตั้งองค์การราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า (รสทป.) ในชุมชนที่อยู่ในและรอบพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเพื่อเป็นเครือข่ายในการป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่า

๓. กลุ่มเป้าหมาย

๓.๑ ราษฎรอาสาสมัครในท้องที่ หมู่ที่ ๑ บ้าน กม.๒๙ หมู่ที่ ๔ บ้านธารมะลิ หมู่ที่ ๕ บ้านวังใหม่ หมู่ที่ ๖ บ้าน กม.๓๘ หมู่ที่ ๗ บ้านดอน ตำบลอัยเยอร์เวง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา

๓.๒ ราษฎรอาสาสมัครในท้องที่ หมู่ที่ ๑ บ้านจาเราะปะไตย์ หมู่ที่ ๔ บ้าน กม.๗ หมู่ที่ ๙ บ้านมาลาเหนือ ตำบลตาเนาะแมเราะ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา รวมทั้งสิ้น ๑๐๐ คน

๔. วิธีการดำเนินการ

๔.๑ ดำเนินการฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎี/ภาคปฏิบัติ และนันทนาการ

๔.๒ ภาคบรรยายในหัวข้อต่างๆ รวมทั้งสิ้น ๓๐ ชั่วโมง

- ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ๒ ชั่วโมง
 - การดำรงชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ ๒ ชั่วโมง
 - ยาเสพติดและสิ่งผิดกฎหมาย ๒ ชั่วโมง
 - ปศุสัตว์กับการพัฒนาอาชีพ ๒ ชั่วโมง
 - ความรู้เรื่องกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ ๒ ชั่วโมง
 - ความรู้เรื่องไฟฟ้า ๒ ชั่วโมง
 - การจัดตั้งองค์กรและสร้างเครือข่าย (รสป.) ๒ ชั่วโมง
 - ภารกิจหลักและมาตรการรักษาความปลอดภัยในพื้นที่รับผิดชอบ ๒ ชั่วโมง
 - ความมั่นคงของชาติ/การเสียดินแดน ๒ ชั่วโมง
 - การจัดการป่าสงวนแห่งชาติ ๒ ชั่วโมง
 - การรักษาสุขภาพและการปฐมพยาบาล ๒ ชั่วโมง
 - การบริหารจัดการดินและน้ำ ๒ ชั่วโมง
 - เส้นแบ่งเวลา ๑ ชั่วโมง
 - ทุกซ์ชาวบ้าน ๑ ชั่วโมง
 - วิกฤติการณ์เศรษฐกิจชุมชน ๒ ชั่วโมง
 - สถานีอาชีพ ๒ ชั่วโมง
- ๔.๓ ภาคปฏิบัติ/นันทนาการและกิจกรรม รวม ๒๐ ชั่วโมง แยกเป็น
- พิธีเปิดการฝึกอบรม ๑ ชั่วโมง
 - กิจกรรมสร้างอุดมการณ์ จิตสำนึกร่วม ความรักและความสามัคคี
- ในหมู่คณะ ๒ ชั่วโมง

- การบริหารร่างกายประจำวัน ๑ ชั่วโมง
 - การนำเสนอเรื่อง “วิกฤติเศรษฐกิจ” สภาพการเงินในหมู่บ้าน ๑ ชั่วโมง
 - กิจกรรมระดมความคิด “ทุกข์หรือปัญหาของหมู่บ้าน”และนำเสนอ ๑ ชั่วโมง
 - กิจกรรมระดมความคิด “ทรัพยากรในท้องถิ่น”และนำเสนอ ๑ ชั่วโมง
 - กิจกรรมระดมความคิด “การวางแผนจัดการที่ดินและน้ำ”นำเสนอ ๑ ชั่วโมง
 - กิจกรรมสรุปฝึกประจำวันและเคารพธงชาติ ๑ ชั่วโมง
 - กิจกรรมได้วาที “อยู่ในป่าดีกว่าอยู่ในเมือง” ๑ ชั่วโมง
 - พิธีการเกี่ยวเนื่องกับสัญลักษณ์และความหมายของ รสทป. ๑ ชั่วโมง
 - พิธีจุดเทียนปัญญาและอุดมการณ์ ๑ ชั่วโมง
 - เกมป่าคุณค่านาหาคาสและการคำนวณมูลค่าจากป่า ๑ ชั่วโมง
 - กิจกรรมโฉมหน้าตัวการตัดไม้ทำลายป่า ๑ ชั่วโมง
 - กิจกรรมระดมความคิด “ปัญหาที่เกิดกับป่าบ้านเรา” ๑ ชั่วโมง
 - กิจกรรมระดมความคิด “แนวทางการดูแลรักษาป่า” ๑ ชั่วโมง
 - พิธีปิด และการรับผ้าผูกคอ-วุฒิบัตร ๑ ชั่วโมง
 - การปลูกต้นไม้และบำเพ็ญประโยชน์ร่วมกัน ๑ ชั่วโมง
 - กิจกรรมการจัดตั้งองค์กร รสทป. ประจำรุ่น ๑ ชั่วโมง
 - พิธีอำลาและขอขมา ๑ ชั่วโมง
- รวมทั้งสิ้น ๕๐ ชั่วโมง

๕. ระยะเวลาในการฝึกอบรม

กำหนดการฝึกอบรม ๔ วัน ๓ คืน ระหว่างวันที่ ๑๗-๒๐ มีนาคม ๒๕๕๗

๖. สถานที่ดำเนินการ

อาคารอเนกประสงค์บ้านดอน ตำบลอัยเยอร์เวง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา

๗. วิทยากร

- ๗.๑ เจ้าหน้าที่กรมป่าไม้
- ๗.๒ เจ้าหน้าที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช
- ๗.๓ ผู้ทรงคุณวุฒิในพื้นที่ดำเนินการ
- ๗.๔ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมจากหน่วยงานในพื้นที่
- ๗.๕ ผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดยะลา
- ๗.๖ หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๘. ผลสัมฤทธิ์

ผลผลิต มีผู้ผ่านการฝึกอบรมไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๘๐

ผลลัพธ์ เกิดองค์การราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า (รสป.) ในพื้นที่จนสามารถหยุดทำลายป่าและมีความร่วมมือระหว่างราษฎรในพื้นที่กับเจ้าหน้าที่ป่าไม้อย่างมีจิตสำนึกร่วมและเป็นรูปธรรม

๙. ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม

ค่าใช้จ่ายในการจัดฝึกอบรม จำนวน ๑ รุ่น เป็นเงินทั้งสิ้น ๒๑๓,๘๖๑ บาท (สองแสนหนึ่งหมื่นสามพันแปดร้อยหกสิบเอ็ดบาทถ้วน) โดยเบิกจ่ายจากงบดำเนินงาน แผนงานอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ผลผลิตที่ ๑ พื้นที่ป่าไม้ได้รับการบริหารจัดการ กิจกรรมหลักป้องกันรักษาป่า กิจกรรมราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า (รสป.)

๑๐. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

ส่วนป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่า สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ ที่ ๑๓ สาขานราธิวาส

๑๑. หน่วยงานที่ให้การสนับสนุน

- ๑๑.๑ กองทัพอากาศที่ ๔
- ๑๑.๒ จังหวัดยะลา
- ๑๑.๓ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดยะลา
- ๑๑.๔ ที่ว่าการอำเภอเบตง
- ๑๑.๕ สำนักงานเกษตรอำเภอเบตง
- ๑๑.๖ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอเบตง
- ๑๑.๗ สำนักงานอัยการจังหวัดเบตง
- ๑๑.๘ องค์การบริหารส่วนตำบลอัยเยอร์เวง
- ๑๑.๙ องค์การบริหารส่วนตำบลตาเนาะแมเราะ
- ๑๑.๑๐ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านอัยเยอร์เวง
- ๑๑.๑๑ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านวังใหม่
- ๑๑.๑๒ นิคมสร้างตนเองเบตง จังหวัดยะลา
- ๑๑.๑๓ หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพราน ที่ ๓๓
- ๑๑.๑๔ กองร้อยหน่วยเฉพาะกิจทหารพราน ที่ ๓๓๐๒
- ๑๑.๑๕ กองร้อยหน่วยเฉพาะกิจทหารพราน ที่ ๓๓๐๓
- ๑๑.๑๖ กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดน ที่ ๔๔๕

- ๑๑.๑๓/ สถานีตำรวจภูธรอัยเยอร์เวง
- ๑๑.๑๔ โรงเรียนบ้านวังใหม่ (ประชาอุทิศ ๒๕๑๙)
- ๑๑.๑๙ สถานีควบคุมไฟฟ้าจังหวัดยะลา
- ๑๑.๒๐ อุทยานแห่งชาติบางลาง

๑๒. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑๒.๑ ราษฎรในพื้นที่มีความรู้ความเข้าใจและซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และร่วมกันดูแลรักษาป่าอย่างยั่งยืน

๑๒.๒ มีการจัดตั้งองค์การราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า (รสป.) ในชุมชนที่อยู่ในและรอบพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเพื่อเป็นเครือข่ายในการป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟฟ้า

๑๒.๓ เป็นการสร้างจิตสำนึกร่วมกันของราษฎรในพื้นที่ตั้งแต่ระดับหมู่บ้านจนถึงระดับชุมชนใหญ่ให้เกิดความรักและหวงแหนทรัพยากรป่าไม้

๑๒.๔ เกิดทัศนคติที่ดีและส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในพื้นที่กับเจ้าหน้าที่

๑๓. การติดตามและประเมินผล

๑๓.๑ ให้ส่วนป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟฟ้า รายงานผลการดำเนินโครงการให้สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ ที่ ๑๓ สาขาพระราชวังสุทศระยะ

๑๓.๒ ให้สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ ที่ ๑๓ สาขาราชิวาส ติดตามผลและประเมินผลโครงการสุทศระยะและรวบรวมรายงานผลการดำเนินโครงการให้กรมป่าไม้ทราบต่อไป

(ลงชื่อ) ผู้เขียนโครงการ
(นายอนันต์ มะมิง)
เจ้าหน้าที่ธุรการ

(ลงชื่อ) ผู้เห็นชอบ/เสนอโครงการ
(นายวิชัย เต๊ะไซ)

ผู้อำนวยการส่วนป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่า

(ลงชื่อ) ผู้อนุมัติโครงการ
(นายกุลธวัช ประชุมทอง)

ผู้อำนวยการสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ ที่ ๑๓ สาขานครราชสีมา